

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش های سیاسی

حقوق بین الملل درباره احداث دیوار حائل در سرزمین های اشغالی چه می گوید؟

فرآورده های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: مرتضی هوشیار

- ۲ مقدمه ■
- ۲ تاریخچه و مشخصات دیوار حائل ■
- ۳ ویژگی های دیوار حائل ■
- ۳ تبعات ساخت دیوار حائل برای مردم فلسطین ■
- ۴ الف / تصرف و غصب گسترده املاک فلسطینیان
- ۴ ب / ایجاد محدودیت گسترده برای فلسطینیان
- ۴ ج / آثار سوء اقتصادی - اجتماعی بر فلسطینیان
- ۵ دیوار حائل از دیدگاه حقوق بین الملل ■
- ۵ الف / رأی دیوان بین المللی دادگستری
- ۶ ب / ساخت دیوار حائل و نقض حق تعیین سرنوشت مردم فلسطین
- ۶ ج / ساخت دیوار حائل و نقض اصل ممنوعیت تصرف اراضی با تهدید یا توسل به زور
- ۷ سخن آخر ■

به باور بیشتر ناظران و کارشناسان سیاسی، غرب آسیا کانون بحران در دنیای معاصر است که بحران‌های آن بر دیگر مناطق جهان نیز تاثیر می‌گذارد. شواهد و مدارک متعدد گواه این واقعیت است که سیاست‌های جنایتکارانه و تحریک‌آمیز رژیم اشغالگر قدس به اضافه زیاده‌خواهی‌های این رژیم نامشروع، اوضاع و احوال منطقه را بحرانی و بی‌ثبات کرده است. البته حمایت‌های بی‌چون و چرای غرب به ویژه آمریکا عامل بسیار مهم و مؤثری در تداوم جنایت‌های این رژیم کودک‌کش است. رژیم اشغالگر قدس که تنها نمونه باقی مانده از رژیم‌های نژادپرست است، با گذشت زمان نه تنها رفتار خود را با اصول و موازین حقوق بشری مطابقت نداده است، بلکه هر روز با بهره‌برداری از شیوه‌های مدرن در صدد جنایتکاری بیشتر و موثرتر برآمده است. یکی از جدیدترین روش‌ها و ابزارهای مقابله‌ای، احداث دیوار حائل در سرزمین‌های اشغالی است. این رژیم ۱۴ آوریل ۲۰۰۲ میلادی (۲۵ فروردین ۸۱) تصمیم گرفت شبکه‌ای از دیوار و موانع موسوم به «دیوار حائل» را در کرانه باختری رود اردن ایجاد کند. دیوار حائل که تاکنون بخش زیادی از آن ساخته شده، فلسطینیان را از هم جدا و برای آنها معضلات متعدد و بزرگی را ایجاد کرده است. در این نوشتار ضمن اشاره به تاریخچه و مشخصات دیوار حائل و تبعات ساخت این دیوار برای فلسطینیان، دیدگاه حقوق بین‌الملل در این زمینه بررسی می‌شود.

■ تاریخچه و مشخصات دیوار حائل

اندیشه ایجاد دیوار بین مناطق فلسطینی نشین و صهیونیست نشین به اوایل دهه ۹۰ قرن بیستم میلادی باز می‌گردد. سال ۱۹۹۲ اسحاق رابین، در انتخابات رژیم صهیونیستی با شعار «ما اینجا و آن‌ها آن طرف» و با هدف ایجاد دیوار حائل بین فلسطینیان و صهیونیست‌ها به پیروزی رسید. اقدامات رژیم اشغالگر قدس در سال‌های بعد هر چند قابل ملاحظه بود، اما نتوانست از موفقیت مبارزان فلسطینی بکاهد و در نتیجه رژیم غاصب اسرائیل از سال ۱۹۹۶ میلادی، طرح‌هایی برای جلوگیری از نفوذ این مبارزان از ناحیه کرانه باختری رود اردن و مقابله با آن‌ها در دستور کار قرار داد. نوامبر ۲۰۰۰ در حالی که انتفاضة الاقصی در جریان بود، ایهود باراک، نخست‌وزیر وقت رژیم صهیونیستی با ایجاد موانعی در شمال غربی کرانه باختری تا منطقه لظرون در جنوب کرانه باختری رود اردن جهت کنترل عبور و مرور فلسطینیان موافقت کرد. در نهایت در پی افزایش عملیات استشهادهای مبارزان فلسطینی، شورای وزیران رژیم اسرائیل ۱۴ آوریل ۲۰۰۲ تصمیم گرفت شبکه‌ای از دیوار و موانع را در کرانه باختری رود اردن ایجاد کند؛ شبکه‌ای که از آن به «دیوار حائل» تعبیر می‌شود. بر اساس مدارک وزارت جنگ رژیم اسرائیل دیوار حائل خط ممتدی به مسافت ۷۱۰ کیلومتر و به موازات کرانه باختری رود اردن است.^۱ تاکنون چندین بخش دیوار حائل در مرزهای فلسطین اشغالی با لبنان و سوریه و همچنین در مناطقی از سرزمین‌های اشغالی مانند قلقلیا و طولکرم تکمیل شده است. این دیوار حائل مجموعه‌ای از موانع است که به منظور جلوگیری از عبور انسان مهندسی شده است. این موانع در بخش اعظم مناطق به شکل سپیم خاردار و فنس است، اما در بخش‌هایی که تراکم جمعیتی بیشتری دارد (مثل منطقه مثلث و قدس) به

۱. حبیب‌زاده، توکل، (۱۳۸۴)، ساخت دیوار حائل در سرزمین اشغالی فلسطین از منظر حقوق بین‌الملل، فصلنامه پژوهشی دانشگاه امام صادق، شماره ۲۸.

شکل دیوار بتنی است.^۱ رژیم اسرائیل با ساخت این دیوار نه (۹) درصد کرانه باختری رود اردن را به صورت عملی به مناطق تحت اشغال خود منضم کرده است. به گزارش کمیسیون عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد ۸۶ درصد دیوار حائل در منطقه کرانه باختری (و نه بر روی خط سبز مورد تأیید اسرائیل و اردن^۲) واقع شده است. بنابراین، دیوار یادشده بیش از آنکه اسرائیلی‌ها را از فلسطینیان جدا کند، فلسطینیان را از فلسطینیان جدا می‌کند. بر اساس آمار موجود بیش از ۱۰ درصد فلسطینیان در بیت‌المقدس شرقی یعنی آن سوی دیوار قرار می‌گیرند. با توجه به این واقعیت، پُر بی‌راه نیست که هدف از ساختن این دیوار را نه مسائل امنیتی، بلکه تغییر بافت جمعیتی مناطق اشغالی بدانیم. تنها کسانی که دارای مجوز عبور باشند، می‌توانند از ۶۳ دروازه عبور که در این دیوار تعبیه شده، عبور کنند؛ مجوزی که به راحتی به متقاضیان داده نمی‌شود. رژیم اسرائیل برای موقتی جلوه دادن دیوار یادشده، بر ماهیت امنیتی آن تأکید دارد، در حالی که انگیزه واقعی ساخت این دیوار **نژادپرستانه** است.^۳

■ ویژگی‌های دیوار حائل

بر اساس مدارکی که وزارت جنگ رژیم اسرائیل منتشر کرده است، دیوار حائل از بخش‌های زیر تشکیل شده است:

این شبکه از موانع مختلف به طور متوسط ۵۰ تا ۷۰ متر عرض دارد که در بعضی مناطق به ۱۰۰ متر می‌رسد. بر اساس گزارش کوفی عنان، دبیر کل وقت سازمان ملل درباره دیوار حائل، سیستم‌های متعدد نظارتی به موازات محوطه دیوار نصب شده است که عمدتاً در مجاورت اردوگاه‌های فلسطینیان، به طور مثال در نزدیکی شهر طولکرم و برخی بخش‌های بیت‌المقدس پیش‌بینی یا ساخته شده است. در بعضی از قسمت‌ها، دیوار حائل حدود ۷/۵ کیلومتر از خط سبز فاصله می‌گیرد تا شهرک‌های یهودی‌نشین را در بر بگیرد؛ در حالی که اردوگاه‌های فلسطینیان را به محاصره در می‌آورد. نقشه ترسیم دیوار حائل قریب ۲۳۰ هزار یهودی شهرک‌نشین را که ۱۷۸ هزار نفر آن‌ها در بیت‌المقدس شرقی زندگی می‌کنند، در بر می‌گیرد. بر اساس نقشه رسمی این دیوار، حدود ۹۷۵ کیلومتر مربع (۱۶/۶ درصد) از مساحت کرانه باختری مابین دیوار حائل و خط سبز قرار می‌گیرد.^۴

■ تبعات ساخت دیوار حائل برای مردم فلسطین

محدودیت‌های دیوار حائل برای فلسطینی‌ها، این دیوار را به نماد نژادپرستی تبدیل کرده است. از مهمترین آثار و تبعات انسانی ساخت دیوار حائل به قرار زیر است:

۱. خبرگزاری قدس ۹۸/۰۶/۰۵
 ۲. منظور از «خط سبز» خط مرزی است که پس از جنگ‌های ۱۹۴۸-۱۹۴۹ در موافقت‌نامه اردن و اسرائیل به رسمیت شناخته شد. لازم به ذکر است طرفین تأکید کردند پذیرش این خط مرزی به معنای به رسمیت شناختن حق حاکمیت یا مالکیت هر یک از طرفین بر سرزمین‌های تحت کنترل آنها نیست.
 ۳. ضیایی، سید یاسر، وبلاگ حقوقی (پیامدهای حقوقی ساخت دیوار حائل در سرزمین اشغالی فلسطین)، (۱۳۸۹/۱/۲۲).
 ۴. پایگاه جامع تاریخ معاصر ایران، <https://pchi.ir>

الف / تصرف و غصب گسترده
املاک فلسطینیان

ج / آثار سوء اقتصادی -
اجتماعی بر فلسطینیان

ب / ایجاد محدودیت گسترده
برای فلسطینیان

الف / تصرف و غصب گسترده املاک فلسطینیان

این دیوار از خط سبز در شمالی‌ترین نقطه کرانه باختری (محل تلاقی کرانه باختری با مرزهای اردن) آغاز می‌شود، و در جنوبی‌ترین نقطه تلاقی خط سبز با مرزهای اردن پایان می‌یابد. امتداد دیوار حائل کاملاً منطبق با خط سبز نیست و در ۱۴ نقطه با تجاوز از خط سبز تجاوز، در زمین‌های فلسطینی‌ها مستقر می‌شود.^۱ بنابراین بخش عمده‌ای از دیوار حائل در زمین‌های مصادره شده فلسطینیان واقع شده است. این زمین‌ها بیشتر در کرانه باختری رود اردن و با فشار و تحکم نظامی یا توسط وزارت جنگ رژیم اشغالگر قدس (در منطقه بیت‌المقدس) مصادره شده است. برخی خبرها از حجم بالای شکایات از این اقدامات حکایت دارد؛ در پی تصرف زمین‌های فلسطینیان بیش از ۴۰۰ شکواییه به دادگاه بدوی و ۱۵ تقاضای تجدیدنظر (تنها در سه سال اول احداث این دیوار) به دیوان عالی رژیم اشغالگر قدس ارائه شد.^۲ بر این اساس دیوار حائل با آنکه به بهانه حفظ امنیت رژیم صهیونیستی ایجاد شده، اما در حقیقت وسیله‌ای برای اشغال اراضی فلسطینیان است.

ب / ایجاد محدودیت گسترده برای فلسطینیان

از دیگر تبعات دیوار حائل، ایجاد «مناطق محصور» و در پی آن محدودیت شدید آمد و شد برای فلسطینیان است. منظور از مناطق محصور، مناطق مابین دیوار حائل و خط سبز است. در این مناطق حدود ۲۳۷ هزار فلسطینی زندگی می‌کنند. اگر دیوار حائل به طور کامل ساخته شود، ۱۶۰ هزار فلسطینی دیگر در مناطق محصور، زندگی خواهند کرد. رژیم صهیونیستی داشتن مجوز یا کارت شناسایی را برای تردد به این مناطق محصور الزامی کرده است. اشخاصی که مجوز یا کارت شناسایی دارند، برای تردد به این مناطق باید طبق زمان‌بندی خاصی که اکنون سه بار و هر بار ۱۵ دقیقه است، مراجعه کنند. اگر افراد نتوانند در محل کار خود به موقع حضور پیدا کنند، ناگزیر به مهاجرت از این مناطق خواهند شد.

ج / آثار سوء اقتصادی - اجتماعی بر فلسطینیان

به محاصره در آوردن فلسطینیان از هر طرف و ایجاد شبکه‌ای از پست‌های کنترل و موانع متعدد، آزادی تردد آنها را به شدت کاهش می‌دهد و لطمات شدید اقتصادی - اجتماعی به دنبال دارد. طبق گزارش اداره مرکزی آمار فلسطین، دیوار حائل ۳۰ روستا را از خدمات بهداشتی، ۲۲ روستا را از مؤسسات آموزشی، هشت روستا را از منابع اولیه آب و سه روستا را از شبکه برق محروم کرده است. بر اساس گزارش مخبر ویژه کمیسیون حقوق بشر در مورد وضع حقوق بشر در سرزمین‌های اشغالی «شهر قلقلیا با چهل هزار نفر جمعیت، به وسیله دیوار به محاصره در آمده است و ساکنان آن نمی‌توانند به شهر وارد یا از آن خارج شوند، مگر از

۱ خبرگزاری آنا، ۱۳۹۷/۰۲/۰۵

۲ خبرگزاری فارس، ۸۵/۰۲/۳۰

یک پست کنترل نظامی که فقط از ساعت هفت صبح تا هفت شب باز است، تردد کنند.^۱ این تمام ماجرا نیست؛ به گفته کارشناسان اقتصادی، دیوار حائل در مناطقی بنا شده که حاصل خیزترین خاک کرانه باختری را داراست. دیوار حائل موجب تخریب بیش از ۳۵ هزار متر از شبکه آبیاری کشاورزی فلسطینیان شده است. با ساخت دیوار حائل یک هزار هکتار از زمین‌های کشاورزی کرانه باختری رود اردن از بین رفت و در جریان ساخت این دیوار ۸۵ هزار اصله انواع درخت زیتون و میوه قطع شدند.^۲

■ دیوار حائل از دیدگاه حقوق بین‌الملل

الف / رأی دیوان بین‌المللی دادگستری

کوفی عنان، دبیر کل وقت سازمان ملل، ۱۰ دسامبر ۲۰۰۳ مصادف با ۱۹ آذر ۸۲ تصمیم مجمع عمومی مبنی بر تقاضای صدور فوری رأی مشورتی از دیوان بین‌المللی دادگستری به موجب ماده ۶۵ اساس‌نامه دیوان را که در دهمین نشست فوق‌العاده مجمع اتخاذ شده بود، به دیوان اعلام کرد. سؤالی که از دیوان شد، این بود: بر اساس آنچه که در گزارش دبیر کل بیان شده است و با توجه به قواعد و اصول حقوق بین‌الملل، به ویژه کنوانسیون چهارم ژنو ۱۹۴۹ و قطعنامه‌های شورای امنیت و مجمع عمومی در این زمینه، آثار و پیامدهای حقوقی ساخت دیواری که اسرائیل (قدرت اشغالگر، در سرزمین‌های اشغالی فلسطین، از جمله در داخل و پیرامون بیت‌المقدس شرقی) در حال احداث آن است، چیست؟

دیوان ابتدا به ایرادات صلاحیتی که رژیم اسرائیل مطرح کرده بود، پاسخ داد و به اتفاق آراء قضات، صلاحیت خود را برای پاسخ به تقاضای صدور رأی مشورتی احراز و رأی مشورتی خود را نهم ژوئیه ۲۰۰۴ (۱۹ تیر ۸۳) صادر کرد. مجمع عمومی سازمان ملل نیز در ۲۰ ژوئیه ۲۰۰۴ (۳۰ تیر ۸۳) رأی مشورتی دیوان را تصویب کرد. رأی مشورتی دیوان به قرار زیر است:

الف. ساخت دیواری که اسرائیل (به عنوان) قدرت اشغالگر، در حال احداث آن در سرزمین‌های اشغالی فلسطین از جمله در داخل و اطراف بیت‌المقدس شرقی و ترتیبات (حقوقی و اداری) مربوط به آن است، بر خلاف حقوق بین‌الملل است.

ب. اسرائیل موظف است به موارد نقض حقوق بین‌الملل خاتمه دهد؛ بی‌درنگ عملیات احداث دیواری را که در حال ساخت آن در سرزمین‌های اشغالی فلسطین، از جمله در داخل و اطراف بیت‌المقدس شرقی است، متوقف کند؛ بی‌درنگ سازه‌های مربوط را در این سرزمین تخریب کند و بلافاصله تمام قوانین و مقررات مربوط به آن را لغو یا به حالت تعلیق درآورد.

ج. اسرائیل موظف است تمامی خسارات وارد شده ناشی از ساخت دیوار در سرزمین‌های اشغالی فلسطین، از جمله در داخل و اطراف بیت‌المقدس شرقی را جبران کند.

د. تمامی کشورها موظف‌اند وضعیت غیرقانونی ناشی از ساخت دیوار را به رسمیت نشناخته و برای حفظ وضعیت ایجادشده در اثر ساخت دیوار هیچ کمک و مساعدتی نکنند؛ به علاوه تمام کشورهای عضو کنوانسیون چهارم ژنو در خصوص حمایت از غیرنظامیان در زمان جنگ، مصوب ۱۲ اوت ۱۹۴۹ متعهدند ضمن احترام به منشور ملل متحد و حقوق بین‌الملل، اسرائیل را به رعایت حقوق بین‌الملل بشردوستانه مندرج در این کنوانسیون وادار کنند.

و. سازمان ملل و به ویژه مجمع عمومی و شورای امنیت باید با توجه به رأی مشورتی حاضر، بررسی کنند که به منظور پایان دادن به وضعیت غیرقانونی ناشی از ساخت دیوار و ترتیبات (حقوقی و اداری) مربوط به آن، چه اقدامات تازه‌ای باید اتخاذ شود.^۳

۱. همان

۲. خبرگزاری تسنیم، ۹۷/۰۲/۰۵

۳. حبیبزاده، توکل، (۱۳۸۴)، ساخت دیوار حائل در سرزمین اشغالی فلسطین از منظر حقوق بین‌الملل، فصلنامه پژوهشی دانشگاه امام صادق، شماره ۲۸.

ب/ ساخت دیوار حائل و نقض حق تعیین سرنوشت مردم فلسطین

پس از پایان جنگ جهانی اول برای اداره سرزمین‌های جداشده از امپراطوری عثمانی تدبیری اندیشیده شد که به نظام نمایندگی (mandate system) معروف شد. در بند ۴ ماده ۲۲ میثاق جامعه ملل برای سرزمین‌های مزبور، نظام نمایندگی نوع «الف» پیش‌بینی شده بود که طبق آن ساکنان این سرزمین‌ها به درجه‌ای از ترقی و پیشرفت نایل آمده بودند که می‌توان آنها را به طور موقت به عنوان یک «ملت مستقل» به رسمیت شناخت؛ بنابراین، دولت نماینده یا مستشار، صرفاً حق مشاوره و راهنمایی در مورد اداره این سرزمین‌ها را داشت تا زمانی که ساکنان آن سرزمین‌ها توانایی اداره آن را به طور مستقل کسب کنند.

دیوان برای از بین بردن هرگونه تردیدی در باره حق تعیین سرنوشت مردم فلسطین به مذاکرات فیما بین اسرائیل و فلسطین استناد می‌کند. دیوان خاطر نشان می‌کند که در مورد وجود «ملت فلسطین» دیگر جای بحث و مناقشه نیست و اسرائیل خود در سپتامبر ۱۹۹۳ در مکاتبه با یاسر عرفات، رئیس فقید ساف، وجود این ملت را به رسمیت شناخته است. در موافقت‌نامه‌های بعدی درباره کرانه باختری و نوار غزه نیز به دفعات متعدد ملت فلسطین و «حقوق مشروع» آن ذکر شده است و از جمله این حقوق، حق تعیین سرنوشت است (رأی مشورتی دیوان، بند ۱۱۸). دیوان معتقد است که ساخت دیوار موجب تغییر در ترکیب جمعیتی سرزمین‌های اشغالی، و باعث کوچ اجباری فلسطینیان خواهد شد و این امر حق تعیین سرنوشت ملت فلسطین را نقض می‌کند و این مخالف تعهدات بین‌المللی اسرائیل به عنوان یک قدرت اشغالگر است. (رأی مشورتی دیوان، بند ۱۲۲).^۱

ج/ ساخت دیوار حائل و نقض اصل ممنوعیت تصرف اراضی با تهدید یا توسل به زور

ممنوعیت تصرف سرزمین و اشغال نظامی، اصل مسلم و انکارناپذیر حقوق بین‌الملل است که نتیجه آن، اصل عدم توسل به زور مقرر در منشور ملل متحد است.^۲ این اصل بنیادین در «اعلامیه اصول حقوق بین‌الملل حاکم بر روابط دو ستانه و همکاری میان کشورها» (۱۹۷۰) و نیز در قطعنامه تعریف تجاوز (۱۹۷۴) مورد تأکید قرار گرفته است. دیوان به رأی خود در قضیه فعالیت‌های نظامی و شبه‌نظامی در نیکاراگوئه و علیه آن اشاره و اعلام می‌کند. اصل عدم توسل به زور، به یک قاعده حقوق بین‌الملل عرفی تبدیل شده است و غیرقانونی بودن تصرف اراضی با تهدید یا استفاده از زور نیز از چنین موقعیتی برخوردار است (رأی مشورتی دیوان، بند ۸۷). دیوان همچنین به قطعنامه‌های سازمان ملل در محکومیت اشغال و اکتساب سرزمین با توسل به زور اشاره می‌کند. پس از جنگ شش‌روزه اعراب و اسرائیل، شورای امنیت ۲۲ نوامبر ۱۹۶۷ به اتفاق آرا قطعنامه ۲۴۲ را تصویب و از اسرائیل خواست «نیروهای نظامی خود را از سرزمین‌هایی که در درگیری‌های اخیر اشغال کرده است، خارج سازد». شورای امنیت به دفعات زیاد درباره اقدامات متعدد غیرقانونی اسرائیل برای تغییر وضعیت شهر بیت‌المقدس واکنش نشان داد و اصل غیرقابل قبول بودن اکتساب سرزمین از طریق اشغال نظامی را یادآوری کرده است.^۳

البته اسرائیل ادعا کرده است دیوار حائل، موقتی و امنیتی است و این کشور قصد انضمام بخشی از سرزمین‌های اشغالی را ندارد. با این وجود، دیوار حائل به تعبیری دقیق‌تر، دیوار الحاق بخشی از سرزمین‌های اشغالی است که عملاً مناطق جدیدی را به اسرائیل ضمیمه می‌کند. دیوان در نظر مشورتی خود نگرانی‌های خود را از دائمی شدن آن چنین اظهار می‌کند: ساخت این دیوار وضعیت

۱. ضیایی بیگدلی، محمدرضا، (۱۳۸۴) بررسی نظریه مشورتی دیوان بین‌المللی دادگستری در مورد آثار حقوقی ساخت دیوار حائل در سرزمین‌های فلسطین / نشریه گواه شماره ۴ و ۵

۲. بند ۴ ماده ۲ منشور ملل متحد: کلیه اعضا در روابط بین‌المللی خود از تهدید به زور یا استفاده از آن علیه تمامیت ارضی یا استقلال سیاسی هر کشوری یا از هر روش دیگری که با مقاصد ملل متحد مابینت داشته باشد خودداری خواهند نمود.

۳. برای اطلاع بیشتر مراجعه شود به قطعنامه ۲۹۸ مورخ ۲۵ سپتامبر ۱۹۷۱

بالفعلی را ایجاد کرده و فلسطینیان را در مقابل عمل انجام شده‌ای قرار خواهد داد؛ بنابراین، ساخت دیوار حق حاکمیت مردم فلسطین را بر بخشی از اراضی خود نقض می‌کند (رای مشورتی دیوان، بند ۱۲۱). دیوان با اشاره به محکومیت اقدامات اسرائیل توسط شورای امنیت نتیجه می‌گیرد شهرک‌های یهودی‌نشین بر خلاف اصول و قواعد حقوق بین‌الملل ایجاد شده‌اند (رای مشورتی دیوان، بند ۱۲۰) و ساخت دیوار «عمل انجام‌شده برگشت‌ناپذیری» را ایجاد کرده و حالت دائمی به خود خواهد گرفت.^۱

■ سخن آخر

سیاست اصلی و بنیادین رژیم اشغالگر قدس در سراسر عمر خود گسترش و تجاوز به سرزمین‌های مجاور بوده است. این رژیم در این راستا از تجهیزات مدرن و ممنوعه به کرات و بدون کوچکترین محدودیتی استفاده کرده است. جنایاتی همچون کشتار دیر یاسین، حمله به کاروان کمک‌رسانی غزه که در جریان آن نه (۹) نفر از سرنشینان کشتی ماری مرمره کشته شدند، کشتار تعداد زیادی از غیرنظامیان و تخریب گسترده زیرساخت‌های غیر نظامی در جریان تجاوز (جنگ) ۲۲ و ۳۳ روزه و ... همگی موید خوی تجاوزکاری و ضد انسانی این رژیم است. سیاست این رژیم به این چند مورد منحصر نمی‌شود؛ احداث دیوار حائل در سرزمین‌های اشغالی از دیگر نمونه‌های نوین جنایتکاری این رژیم است. تل آویو در پی ناکامی در مقابله با مبارزان فلسطینی با وجود مخالفت‌های گسترده جهانی از جمله دیوان دادگستری بین‌المللی که رکن قضایی سازمان ملل است، دست به احداث این دیوار زد. دیوار حائل در بخش‌هایی با عبور از اراضی اشغالی و حتی خط سبز، در زمین‌های فلسطینیان احداث شده است.

در پی احداث (بخش‌های نخست این دیوار) تنش در مناطق اشغالی به طور فزاینده‌ای افزایش یافت تا اینکه دبیر کل وقت سازمان ملل گزارشی در این خصوص تهیه و به شورای امنیت ارائه کرد. دیوان بین‌المللی دادگستری نیز در پاسخ به درخواست این شورا ۱۹ تیر ۸۳ نظر خود در خصوص احداث دیوار حائل را اعلام کرد که سپس چند روز بعد یعنی ۳۰ تیر، این نظر مشورتی توسط مجمع عمومی تصویب شد. نظر و رای مشورتی یادشده در چند بند به صراحت بر غیر قانونی بودن احداث دیوار یادشده، تاکید کرده و توقف احداث آن را خواستار شده است. بررسی و مطابقت این اقدام (احداث دیوار حائل) با اصول و موازین بین‌المللی، آشکارا نقض اصول و قوانین یادشده را نمایان می‌کند که مهم‌ترین آن‌ها بدین قرار است:

- ساخت دیوار حائل حق مسلم و قطعی مردم فلسطین در تعیین سرنوشت‌شان را نقض می‌کند.

- ساخت دیوار حائل اصل ممنوعیت تصرف اراضی با تهدید یا توسل به زور را نقض می‌کند.

علاوه بر این، نباید از مشکلات متعددی که احداث این دیوار برای فلسطینیان ایجاد کرده است، غافل شد. احداث دیوار حائل ضمن اینکه اراضی قابل ملاحظه‌ای از فلسطینیان را به تصرف رژیم غاصب درآورده، آمد و شد آن‌ها را به شدت محدود کرده است، که نتیجه آن ایجاد مشکل در روند آموزشی، بهداشتی و درمانی است. بخش‌های زیادی از اراضی تصرف شده به بهانه احداث این دیوار، جزو بهترین و حاصل‌خیزترین زمین‌های فلسطینیان بوده است و همین امر تاثیر منفی زیادی بر اقتصاد شهروندان فلسطینی گذاشته است. محدودیت‌ها و مشکلات ایجاد شده بر اثر احداث این دیوار، به علاوه تضادهای آشکار آن با اصول و موازین بین‌المللی موجب شده است که به حق آن (دیوار حائل) را نماد نژادپرستی، لقب دهند.

۱. ضیایی بیگدلی، محمدرضا، (۱۳۸۴) بررسی نظریه مشورتی دیوان بین‌المللی دادگستری در مورد آثار حقوقی ساخت دیوار حائل در سرزمین‌های فلسطین / نشریه گواه شماره ۴ و ۵